



Cậu Sáu Giáng

Trần Thông

Mẹ tôi là bà con trong tộc Bùi (Duy Xuyên—Quảng Nam), kêu Bùi Giáng bằng anh cô cậu. Từ thuở học sinh trung học tôi đã nghe mẹ nói rằng cậu Bùi Giáng rất giỏi nhưng có hơi điên, điên chữ chứ không phải điên tâm thần. Nghe vậy tôi chỉ biết vậy chứ cũng không rõ thực hư ra sao. Sau này lớn thêm một chút được đọc qua vài tác phẩm dịch, tiểu luận phê bình, thơ của cậu Bùi Giáng tôi mới cảm nhận được cái thiên tài trong ngôn từ dịch thuật cũng như trong ý tưởng thơ văn của Trung Niên Thi Sĩ. Cha tôi, một người rất đam mê văn chương, đọc và nhớ khá nhiều thơ văn của nhiều tác giả, vẫn thỉnh thoảng nói cho tôi nghe sự khâm phục của ông về các bản dịch tiểu thuyết từ tiếng Pháp ra tiếng Việt của thi sĩ họ Bùi, chưa nói đến nội dung dịch thuật, chỉ tiêu đề của cuốn sách cũng đã làm ông mê mẩn. Chẳng hạn cuốn *Terre des hommes* được Bùi Xuân Bào (nguyên Thứ Trưởng Bộ Giáo Dục VNCH) dịch là “*Đất của Người*”, nhưng Bùi Giáng lại dịch là “*Cõi Người Ta*”, quả là thần diệu, bởi vì ba chữ *cõi người ta* làm người đọc liên tưởng ngay đến cái mệnh mang tư lự của kiếp nhân sinh.

Ngoài việc dịch các tác phẩm tiếng Pháp, Bùi Giáng còn viết các sách phẩm bình triết học của một số triết gia Đức hiện đại, kể cả dịch truyện kiếm hiệp kỳ tình Trung Hoa. Cha tôi kể rằng Bùi Giáng đã dịch rất đặc sắc cuốn *Kim Kiếm Điều Linh* của Ngọa Long Tiên Sinh mà ông như nuốt từng lời khi đọc truyện này đăng từng kỳ ngắn trên một tờ nhật báo ở Sài Gòn trước 1975. Ông cũng bảo rằng đọc thơ Bùi Giáng mà không

đủ vốn điển tích đông tây kim cổ thì nhiều khi không hiểu thi sĩ muốn nói gì.

Dù là bà con trong họ nhưng không mấy khi tôi có dịp đến thăm Cậu Sáu Giáng, vì cũng ngại mình là hạng con cháu về vai về và tiểu tốt trong văn chương nên không dám quấy rầy bậc trưởng thượng. Nhưng một buổi chiều tháng 3/1996 được hướng dẫn của một người bà con ở Quảng Nam vào, tôi mạo muội đến thăm Cậu Sáu Giáng lúc bảy giờ đang ở xóm Gà (đường Lê Quang Định—Bình Thạnh). Khác với tôi nghĩ, Cậu Sáu rất tinh, tiếp chuyện chúng tôi gần nửa tiếng đồng hồ, kể khá nhiều chuyện xưa nay với một phong thái nhàn hạ. Trước lúc kiếu từ ra về tôi xin Cậu Sáu viết tặng tôi vài câu thơ làm kỷ niệm, Cậu lấy chiếc ghế đầu gần đó làm bàn và thảo ngay mấy câu lục bát không chút ngập ngừng:

*Cháu từ đâu đến đây thăm
Ông già Bùi Giáng trăm năm điên rõ
Cảm lòng cháu thật, lời thơ
Vội ghi vài tiếng, cháu cười ồ cho vui*

Bà Rồi Tặng Cháu Thông
Cháu từ đâu đến đây thăm
Ông già Bùi Giáng trăm năm
Cảm lòng cháu thật, lời thơ
Vội ghi vài tiếng cháu
cười ồ cho vui
Bùi Giáng 1996

Thủ bút của Bùi Giáng
viết tặng tác giả mấy câu thơ nói trên.

Mấy dòng cảm động như thế mà bài thơ được Cựu Sáu ghi là “*Ba rơi tặng cháu Thông*”, vẫn là một phong cách đũa rờn thường thấy của Cựu vì “ba rơi” tiếng địa phương Quảng Nam có nghĩa là tâm phào, tào lao.

Hai năm sau thì Cựu Sáu mất, có lẽ cuộc ra đi của Cựu cũng chưa thanh thản lắm như Cựu đã từng di bút trước đây:

*Ngày sẽ hết tôi sẽ không ở lại
Tôi sẽ đi mà chưa biết đi đâu
Tôi sẽ tiếc thương trần gian mãi
Vì nơi đây tôi sống đủ vui sầu*

TRẦN THÔNG

Cựu học sinh PKý-LHP

Khóa 1971-1978

(+) Hình chụp Bùi Giáng và tác giả (ngày 24/03/1996) dưới gốc cây trong vườn nhà họ Bùi (đường Lê Quang Định-Q.Bình Thạnh)

